

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI

Ч. 87. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця 15-го квітня 1938.

No. 87. Jersey City, N. J., Friday, April 15, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

П'ЯТ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Fed. "Свобода": Bergen 4-0237; — Tel. Y. H. Cokay: Bergen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАРАДИ В СПРАВІ ПОЛІТИЧНИХ УТІКАЧІВ

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт відбув з деякими високо поставленими людьми наради в справі помочі політичним утікачам з Австрії і Німеччини. Серед тих, що брали участь у нарадах, був секретар стейту Гол, секретарка праці Перкінс, асистент секретаря стейту Месерсміт, генеральний комісар еміграції Готелінг, президент фундації Рокефелера Реймонд Фосдик, а також представники католицьких протестантських і жидівських організацій. Правдоподібно, що з тих людей буде створений сталий комітет помочі політичним утікачам із згаданих країн. Цей комітет не буде займатися безпосередньо помічною, тільки буде давати ради, як їм помагати, та буде закликувати суспільність до помочі.

БОЛЬШЕВИЦЬКА МАФІЯ ЗА ГРАНИЦЮ.

НЮ ЙОРК. — Секретар соціалістично-робітничої партії, Кенон, опублікував листа від Л. Троцького. В тім листі Троцький говорить, що сталінський режим по цілому світі заснував сітку терористів, яких завданням є при помочі найрізноманітніших способів усувати небажаних для Сталіна людей. Троцький назвав ту терористичну організацію „мафією” і сказав, що на її чолі стоїть сам Сталін. Він також зазначив, що вразі потреби дасть на це докази.

ПЕРША ПЕРЕСТРІЛКА В КОНГРЕСІ.

ВАШІНГТОН. — У фідеральному конгресі розпочалася боротьба проти проекту президента на однові якого він задумує оживити бізнес витрачуванням державних грошей, звання „помп-праймінг”. Перший у тій справі забрав голос конгресмен Сомнерс і запевняв, що „помп-праймінг” президента добігає до кінця. Ставок, звідки президент помпе гроші, скоро висохне цілком, а далі вже і „помп-праймінг” не допоможе.

ЗАПРИМІЧУЄ ПОВОРОТ ДО КРАЩОГО.

ВАШІНГТОН. — У звіті департаменту торгівлі говориться, що в економічній житті Америки є слід на зміну на краще. Передісім видно, що безробіття і застій не поглиблюються. Також у деяких галузях є виразна поправа. Думають, що відтепер бізнесовий показник буде йти вгору.

СКІЛЬКИ ПОДАТКУ ЗАПЛАТИЛИ АМЕРИКАНЦІ ЗА 10 РОКІВ?

ВАШІНГТОН. — На основі обчислень департаменту торгівлі американські корпорації, заплатили за десять років, від 1925 до 1935, загальну суму 30 тисяч мільйонів, себто 30 біліонів доларів. З кожного заробленого долара вони платили 60 центів на уряд. Назавгал американська суспільність заплатила більше на податки ніж на харчі й одіж. У звіті департаменту торгівлі говориться, що такий високий ступінь податків, це вже не „податки від зарібки”, але „данини від основних капіталів”, які творять фундамент американського добробуту. Гроші, здобуті шляхом цих податків, оживили би бізнес більше, коли би були залишені в завідуванні приватних компаній.

К. П. О. ТВОРИТЬ СТАЛУ ОРГАНІЗАЦІЮ.

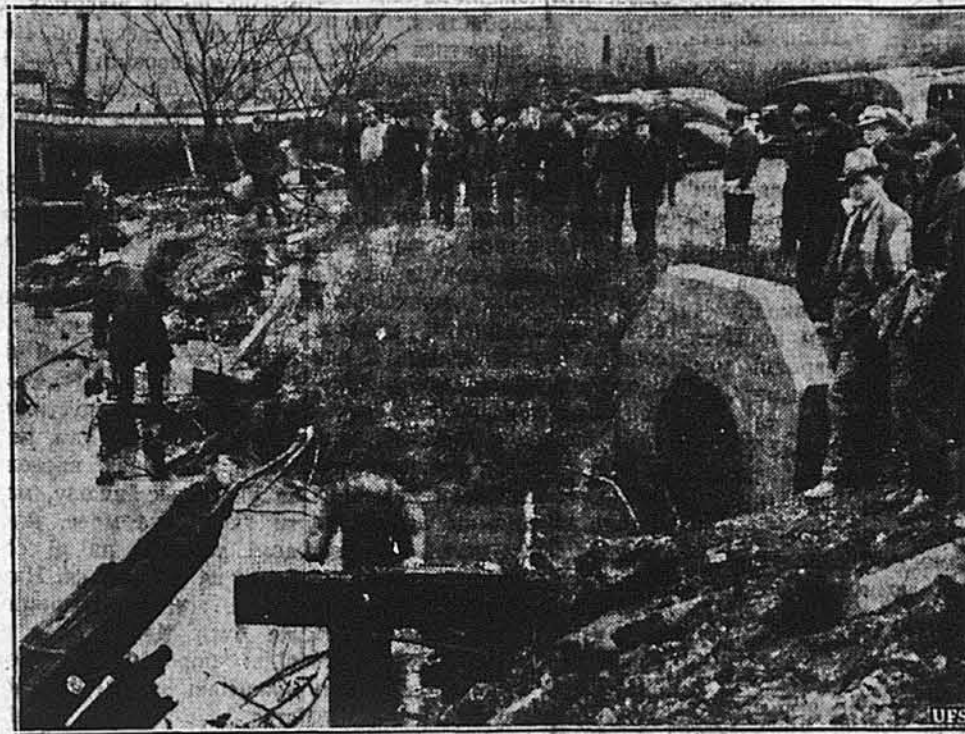
ВАШІНГТОН. — Представники 38 юній, що об'єднані в Комітеті Промислової Організації, порішили переіменувати К.П.О. на сталу робітничу організацію, яка ривалувала б з Американською Федерацією Праці. Ці рішення перейшло майже одностайно, з винятком одного представника юній жіночих кравців. Правдоподібно ця остання юнія відколоться від К. П. О. і прилучиться назад до А. Ф. П.

КАФІТЕРІЯ ДЛЯ ВБОГИХ.

НЮ ЙОРК. — Мільйонер Вільям Левенштайн у своїй заповіті лишив фонди на створення в Нью Йорку такої кафітерії, в якій старі вбогі люди могли б дістати загармо їжі. В заповіті говориться, що корм у тім ресторані мусить бути здоровий, а обслуга чемна. Перед кафітерією мала би бути уміщена таблиця з написом: „Коли ти голодуючий і не маєш чим заплатити, то ввійди і нахорміся як гість. Але коли ти маєш чим платити за корм, то не входи сюди”.

МІСЬКІ РОБІТНИКИ ДІСТАНУТЬ ПІДВИШКУ ПЛАТИ.

НЮ ЙОРК. — Різні фахові робітники, що виконують міські роботи, дістануть значну підвишку плати. Електротехніки дістануть тепер \$2 на годину, а не \$1.70, як передтим. Також пльомбери дістануть \$2 на годину. Подібні підвишки дістануть столярі, мулярі, каменярі і т. п.

ЖЕРТВА „БОЖЕВІЛЬНОГО РІЗНИКА”

Цілий Клівленд розярений здогадом, що „божевільний різник” знайшов нову, одинацятку вже жертву. Коло гирла каналу в ріку Куягога, представленого на образку, знайдено людську ногу, мабуть жіночу. Поліція шукає решти тіла.

„ПРОХАЮТЬ, ЩОБИ ПРО НИХ МОВЧАТИ”.

У вступній статті білоруського часопису „Християнська Думка” (ч. 5) п. з. „Розмови редакції з читачами” є знаменна відповідь одного з читачів, чому редакція перестала поіменно квітувати передплату в самому часописі. Редакція пише про це: „Крім того чимало таких, зокрема тих, що чи то як передплатники, чи то як жертводавці, присилають більш квати, самі не бажають собі, щоби про них було відомо, або й можна було подуматися; вони прохають, щоби про них зовсім мовчати”.

ПІЯНИЦІ ВБИЛИ ПОСТЕРУНКОВОГО.

В Отвоцьку два поліцаї вели триох п'яницям замовкнути та злізти з фіякра, що ним вони їхали. П'яниці не послухали; поліцаї Степан Гачко всіх до фіякра до п'яниць, щоб їх відвезти на комісаріат. Тоді один з п'яниць вивірив поліцаїв карабін і колькою розторошав йому голову. Другий поліцай, Бродзінський, вдварив колькою одного нап'яняка, аж колько зломилася. Гачко незабаром помер. П'яниць арештували.

2,500 РОБІТНИКІВ З ПОЛЬЩІ ПОІДУТЬ НА РОБОТИ ДО ЕСТОНИЙ.

Естонська ріллянична палата устійнила число сезонних рілляних робітників, що їх спроводять з Польщі, на 2,500. Вони прийдуть до Естонії зпочатку квітня. Робітникам-українкам виїзд на роботи замкнений.

НЕДОСТАЧА СІНА.

Величезна недостача сіна на Закарпатті відчулася тепер на весні. Ціна метр. сотнара доходить до ста кч, але не можна його навіть дістати. З Мадярищини довозять тисячі вагонів паші, але є вона друго- й третьорядна. Люди ледви можуть дочекатися, щоб вигнати худобу на поле. Багато селян, через недостачу корму попродали худобу за безцінь.

ПОГОНЯ ПОЛІЦІЙНИМ АВТОМ ЗА ПОСПІШНИМ ПОІЗДОМ.

Недавно одержав князь М. Радзівіл лист з вимогою окупити під зарозкою, що схоплять і вб'ють його наречену, п. Сукестов. Князь передав лист поліції. Незабаром одержав подібний лист власник дому в Варшаві при вул. Багателя, Ст. Годлевські. І він передав лист поліції. Поліція веліла Годлевському сповнити вимогу листа й вислати на „посте-рестанте” — як було сказано в листі — вирізки з газет замість грошей. Рівночасно поліційні агенти засілися при „посте-рестанте” і як тільки зголосився по відбір листа якийсь молодець, кинулися за ним. Та молодець вибіг на вулицю й скочив до таксівки, де чекав його другий панок. Агенти сіли на другу таксівку й пустилися в погоню за генгстерами. Втікачі заїхали перед двіреш, побігли на перон і скочили до поспішного поїзду, що вже рушив з Варшави в напрямі Берліна. Один з агентів скочив також до останнього вагону, а інші агенти пустилися в погоню за ним. Генгстери хотіли в той спосіб позбутися доказу свого проступку.

Обох генгстерів закували в кайдани й відвезли поліційним авто до Варшави. Виявилось, що це 20-літній Ст. Вісьневський з Мілянупка та 19-літній В. Клопінський з Варшави. Одні з них, що „не оріють, не сіють, а збирають”.

НАЙБІЛЬШИЙ ЧЕРЕВАНЬ.

Бразилійська преса пише, що в стейті Мато Гросо на фермі „Віста Алегре” живе 22-літній чоловік, який важить 265 кілограмів. Цей найбільший черевань у світі високий 1.55 м. і має 2 м. в обводі. Тому, що ноги дуже малі і слабкі, черевань не може ходити, лише мусить лежати.

КАНАДІЄЦЬ ОПОВІДАЄ ПРО ЗАГОВІР.

Джордж Генрі Партридж, 22-літній канадієць, свідчив у своїй власній обороні під час розправи в Сіетл, Ваш., за участь у заговорі на розбитті японського пароплава Гіе Мару 19 січня. Обвинувачений сказав, що свої хлопці літа провів у Вейборн, Саск., з родичами та 7 братами й сестрами. До Венкуверу вїхав 1935 р. і там записався з учителем Ролфом Морісом Форсайтом. Форсайт говорив йому, що Ніпон і Китай є у війні і що Ніпон винуватий. Форсайт обіцяв йому 3 тисячі доларів, як допоможе йому спинити війну. В додатку будуть вважати його за героя, як він це зробить. „Я розохотився”, говорять Партридж, „але пізніше зачав відтягатися. Він сказав, що я в небезпеці і таксамо будуть мої рідні, як я відмовлюся. Тої самої ночі великий чорний автомобіль мало що не переїхав мене тричі. Я добре налякався і подумав, що в тім може щось бути, що Форсайт казав. Тоді я рішився пристати на його пляни і старатися їх уладаренити, як зможу”.

РЕМЗЕЙ МЕКДОНАЛД ЛИШИВ \$127,000 СПАДЩИНИ.

Майно, що його лишив у спадщині бувший прем'єр Великої Британії, Ремзей Мекдоналд, оцінено на 25,418 фунтів (\$127,000). З цього кожна служниця, яка була на службі його родини більше як три роки, дістала по 20 фунтів. Решта майна має бути поділена між дітей. Син Малком, тепер секретар доміній, дістав у спадщині всі папери й документи батька і може розпоряджатися ними, як сам розуміє.

БАНДИТИЗМ НА ПОДІЛЛІ.

Два замасковані бандити, озброєні в обтяти кріси, напали ввечері на шляху Мельніця-Борців на кілька фірм, якими їхали жиди, й ограбили їх з грошей.

ПРИЯЗНЬ ПРАГИ І МОСКВИ НЕ ДО ВПОДОБИ БУКАРЕШТОВІ

БУКАРЕШТ. — З Москви летів до Праги війсьничий бомбовий літак. І злетів на румунську землю в Семігроді. Летун подав як причину злету, що щось поспувалося в машині, а це сталося тому, що літака передтим добре не випробувано. Та румунська преса не задоволена з цього виправдання і з самого лету. І пише проти зближення СРСР з Чехословаччини та про ту небезпеку, яка з такої „приязни” може повстати для Румунії.

ДЕМОНСТРУВАЛИ, ЩОБ ЇХ СВІТ ПОЧУВ.

ВАРШАВА. — Закінчився „Кольоніальний Тиждень”, влаштований польською Кольоніальною і Морською Лігою. Цілий тиждень відбувалися віча і маніфестаційні походи, які мали на меті звернути увагу тих держав, що мають кольонії на те, що мусять ними поділитися з Польщею. Зокрема Польща зголошується до участі в поділі тих кольоній, що їх альянти забрали Німеччині.

НАЦІСТИ ПІДНИМАЮТЬ ГОЛОС У МЕМЕЛІ.

КОВНО. — Литовський уряд розбирав ухвалу клайпедського (мемельського) сойму, якою той сойм, що в нім нацисти становлять більшість, домагався знесення військового стану й усунення литовської поліції, а крім того свободи пропагування нацистичної ідеології. Представник уряду заявив, що покищо Литва не може знести в Клайпеді військового стану. Станеться це тоді, коли будуть там краще забезпечені права Литви.

СОЛІДАРНО ЗА АВТОНОМІЮ.

ТЕШІН. — Поляки, що живуть малою горсткою на Шлеску в Чехословаччині, об'єдналися у своїй акції домагання повної національної автономії.

ДУМАВ ЗА ТЕАТР В ОСТАННІЙ ХВИЛІ.

ПАРІЖ. — Померлий співак світової слави, Федір Шаляпін, був притомним майже до самої смерті. Кажуть, що навіть жартував з прислугою. Силу втратив нагло. А як запевняв, то спитався: „В яким театрі я знаходжусь?” А потім хопив себе за горло і прошептав: „Я тут не можу співати”.

ВЕЛИКА ПОЛЕКША ЖИДАМ.

ЛОНДОН. — Жидам пощастило. Особливо тим, що мусять утікати з Німеччини через переслідування. Всі вони зможуть дістати палестинське громадянство. Законопроект дістав у палаті послів 144 голоси. І стільки було проти цього. Та „спікер” вирішив у користь проекту.

КОБИ ПИВ, КУРИВ І ІВІ!

ЛОНДОН. — Консервативний посол Локер Лемсон брав у парламенті в оборону жидів, а гостро критикував Гітлера, якого назвав „терором Європи”. Між іншим сказав, що який так Гітлер умів добре випити, закурити і зісти, то був би ліпшою людиною.

НЕ ДАЮТЬ СЕБЕ ВЗЯТИ В ПОЛОН.

ШАНГАЙ. — Японці певні, що китайцям не вдасться взяти в неволю навіть одного японського офіцера. Це факт, що війна Японії з Китаєм триває вже 9 місяців, а китайці не мають між численними японськими полоненими ні одного японського офіцера. А це тому, що японські офіцери обов'язані придержуватися давнього самурайського кодексу. А цей кодекс наказує, що коли японський офіцер знайдеться у такім положенні, що мусить попасти в полон, тоді повинен відібрати собі життя при помочі гаракірі, або вистрілом з револьвера.

ДАЛЯДІЄ НЕ БЛЮМ.

ПАРІЖ. — Сенат дав прем'єрові Даладіє диктаторські повновласті, себто дав те, чого недавно не хотів дати його попередникові, Блюмові. Сталося це тому, що програма Даладіє є така, що потягне за собою нарід.

НЕ ТРЕБА СЕБЕ ДУРИТИ.

БЕРЛІН. — Новоіменований американський амбасадор Гю Вилсон виголосив перед дипломатами і бізнесменами промову, якою на ділі скритикував нацистичну економічну політику. Він казав, що не можна дурити себе тим, що можна в однім краю випродувати все те, чого край потребує, не зважаючи на якість і кошти. Далеко краще йти тим шляхом, яким ідуть Злучені Держави, що глядять на ці справи з точки міжнародного зближення, концесій та виміни продуктів.

ПОЛЬСЬКИЙ ЛІТАК У КОВНІ

КОВНО. — Перший раз побачила столиця Литви польський літак. Прилетів з Варшави і зараз відлетів назад.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper, published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Соколу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

Адреса: „СВОБОДА“, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОРИСТАЙМО З НАГОДИ

Українська визвольна боротьба довела до того, що тисячі тих, що були активними учасниками цієї боротьби, мусили опускати рідну землю. Ось тим чином іще й сьогодні маємо тисячі наших людей, що або живуть тайно, себто нелегально, в різних європейських державах, або наражені на те, що їх кожної хвили можуть видалити із таких держав, де вони живуть легально, але як негромадяни.

Знаємо, як тяжко доводилося мучитись довгими роками нашим умовним робітникам, що не могли ніде дістати праці. До Рідного Краю окупанти їх не пускали, а іншим було неможливо вертатись під Польщу чи Румунію, бо про Совети то вже й не згадуємо. Знаємо, що навіть із Чехословаччини зачали видалювати наших політичних імігрантів. І то навіть з українського Закарпаття. Знаємо, що чим далі, то тим тяжче живеться нашим імігрантам. І в Чехословаччині, себто там, де дехто з наших мав досі змогу жити, займаючись науковою чи іншою працею. І тут може дійти до цього, що не буде ніякої можливості дальшого для них прожитку.

Знаємо далі, що відносно на українських землях під окупантами такі, що чим далі, тим гірше буде там жити українському народові. А це значить, що чим далі, тим більше матимемо нових політичних імігрантів, що муситимуть утікати зпід окупантів, щоб рятувати своє життя.

Як бачимо, то положення було би безвихідне, якби саме тепер не з'явився нам промінь надії. Як знаємо, в трохи подібнім до нашого положенні опинилася частина жидів в Європі. І саме через це започатковано тепер велику акцію в справі допомоги таким особам, які змушені втікати з нацистичної Німеччини чи Австрії, щоб рятуватись від концентраційних таборів чи тюрми чи з інших причин, які звичайно називають „політичними“. У справі рятунку тих людей заговорив секретар стеуту Гол в імені Злучених Держав і заявився за міжнародну організацію такої допомоги. На ту пропозицію відповіли вже позитивно кілька десятків різних держав. Значить, справа стала наскрізь поважною. Президент Рузвельт додатково пояснив, що охорона буде обіймати і політичних імігрантів із Советів, Італії, Іспанії й з інших країв. Все те поступило вже так далеко, що у Вашингтоні відбуваються щодо цього наради, на які покликають різних представників церков і таких комітетів, що вже досі цю справу займалися. А це останнє відноситься головню до жидів.

Очевидно, що й українська іміграція повинна забрати в цій справі голос і домагатись допомоги для української політичної іміграції, особливо для таких імігрантів, що не мають тепер ніде притулку, а могли б його знайти в Америці. Та щоб це наладити, треба мати готовий відповідний матеріал. Треба мати індивідуальні зголошення. І ось тому нації установи в Європі, що вже займалися справою втікачів, повинні завчасу подбати, щоб зібрати список осіб, що могли користатися з цієї міжнародної опіки.

Я. Голубецький.

ПОРАДИЛИ СОБІ

(Оповідання).

(2)

Аж тепер Гарасим привдився до парубка за столом. То був Яцько Бендик, такий з його села. Яцько, син великого багача, був славний на всю околицю галабурдик. Напастував кожну дівку; на кожних весіллі, на кожних музиках мусив збити якусь бучу. Про нього Гарасим вже чув, що він заходить до Наріжного і добирається до Ганки. Коли тепер Гарасим став крутити папіроску, Наріжний сказав до нього:

— Як би хто прийшов, то попроси його, щоб хвилиночку заждав. Я зараз прийду Ганку.

Наріжний і Яцько Бендик вийшли. Ганка надійшла, ще заки Гарасим скрутив папіроску. Вбігла весела, усміхнена і каже:

— Я була в стайні. Я втікла до коров, бо прийшов Яцько Бендик. Я його боюся. Ти що тут робиш?

— Не питаю, що ти тут, в наших шинку робиш, бо сама бачу, що крутиш папіроску. Питаю, що ти тут в місті робиш?

Гарасим почіхався в потилицю і відповів стурбований:

— Гріючись в одній шинку, мені соромно сказати, що я лиш вступив по дорозі, ідучи по бочку меду до іншого шинку. Як би Наріжний знав, то був би показав мені двері.

— Це справді не годиться так! — замітила Ганка.

— Це я винен тому, що я ще не свій пан. Чи то я винен, що батько вислав мене до Лейзора. Кранца і що ти не у Лейзора а у Наріжного? До Лейзора іду по бочку меду, до Наріжного я поступив...

— Ти хіба сама знаєш, чого, — Щоби зарізнити і закурити папіроску, — дівчина сказала. — Бо щож інше притягло би тебе сюди, як не тепла хата-зараз при твоїм шляху?

— Кажучи це, дівчина гляділа на нього, прижмуривши одно

око.

— Ганка! — промовив жалісно, неначе би з докором. — Як я побачив, що тебе нема тут, то хотів зараз відійти.

— А тепер, коли я вже тут, то що буде? — дівчина спитала весело.

— Сам не знаю, що зробити. Я волю мід твого господаря. Батько вислав мене до Лейзора. Як би я взяв твій мід...

— То не мій мід. То мід Наріжного.

— Як би не ти тут, то я був би сюди цілком не поступив... Тепер сам не знаю, що зробити. Хоч би я, купивши у тебе, сказав батькові, що то Лейзора мід, то правда не заїмається. Батько не вбє, ані не наба мене за те, та всеж таки буде сердитися, що я роблю щось на власну руку, проти його волі; йому цього не скажу й не виправдаюсь, чому так робив.

— А як би мід Наріжного був трохи дешевший, як у Лейзора? — дівчина спитала.

— Тоді я мав би викрутити, — парубок відповів. — Я сказав би батькові зараз, що купив у Наріжного, бо дав дешевше. Може батько похвалить мене, може й був би

невдоволений. Та всеж таки він виправдав би мене і не подумав би, що я проти його волі зробив, бо... бо...

— Ну, чому ж не доповіси? Бо що?

— Бо ти зачарувала мене. — Бачу, ти такий, як Яцько. Ви оба однакі!

— Однакі? — спитав парубок.

— Мій батько тільки та ріжниця, що ти делікатно; він, як паний простак.

Гарасим посумнів і промовив:

— Ганко! Як ти гадаєш, що ми однакі, себто Яцько і я, то я йду до Лейзора, хоч би мід Наріжного був половину дешевший. І сюди більше не заїмаю. Яцькові і іншим таким, як він, вступлюся з дороги.

— Не будь дурний! — дівчина сказала живо. — Цілком такий, як Яцько, ти не є. Та одну хибку, таку, як він, і ти маєш.

— Котраж то хибка?

— Ти сам її знаєш. Ти добре знаєш її. Як би не та твоя хибка, то ти був би сміліший.

— Не збавну, яка би то могла бути хибка. Скажиж бо ясніше!

— То така хибка, що через неї ти боїшся батька.

— Гадаєш, боюся купити мід Наріжного?

— Ха, ха, ха! — зареготала. На думку Ганки парубок мав ту хибку, що був сином багача, отже боявся сказати, що любить бідну дівчину. Було ще гірше, бо він боявся, що дівчину полюбить. Цього вона йому не хотіла сказати. Хотіла, щоб він сам догадався.

— Отже візьмеш наш мід, як буде дешевший? — спитала.

— Візьму, щоби ще хвилиночку з тобою бути.

— То зажди тут. Я піду побалакати з Наріжним. Муштак, щоби не чув Яцько. Як би чув, то й він схотів би дешевше.

Ганка вибігла. Саме тоді Яцько кидав барилчину на свої сани, що стояли на подвір'ю. Господар же був у льоху. Ганка пішла туди і сказала йому:

(Далі буде).

Не кажіть їй про це.

— Я бачив вас учора в кабареї з вашою панцею.

— Ах, так? Знаєте... краще ви моїй жінці не говоріть нічого про те!

— Гадаєш, боюся купити мід Наріжного?

— Ха, ха, ха! — зареготала. На думку Ганки парубок мав ту хибку, що був сином багача, отже боявся сказати, що любить бідну дівчину. Було ще гірше, бо він боявся, що дівчину полюбить. Цього вона йому не хотіла сказати. Хотіла, щоб він сам догадався.

— Отже візьмеш наш мід, як буде дешевший? — спитала.

— Візьму, щоби ще хвилиночку з тобою бути.

— То зажди тут. Я піду побалакати з Наріжним. Муштак, щоби не чув Яцько. Як би чув, то й він схотів би дешевше.

Ганка вибігла. Саме тоді Яцько кидав барилчину на свої сани, що стояли на подвір'ю. Господар же був у льоху. Ганка пішла туди і сказала йому:

(Далі буде).

Не кажіть їй про це.

БОРІТЬБА ЗА РІДНУ МОВУ НА ЗАКАРПАТТІ

Кому що, а курці просо... В Європі і в Азії міняються кордони держав, народи напружують усі сили, щоб не заскочила їх несподівано якась біда. А в нас, на Карпатських горах, своя, внутрішня боротьба заповнила уми й серця провідної верстви народу — інтелігенції. Іде боротьба за мову і назву. Голосування за голосуванням, після того протести, далі протести проти протестів, взаємні образи, петиції до крайового уряду, до міністерств у Празі та до парламенту.

Плебейсит, за дотеперішніми відомостями, ніби „виграли“ москвофіли. Як це могло статися, що більшість української людності голосувала за російську мову в школі? Чи дійсно москвофілам пощастило переконати народні маси всього краю, що, мовляв, людність за Карпатами та сама, що й у Московщині? Зовсім ні. Цілий плебейсит — це звичайне шахрайство місцевих політиків; це була гра на невідомості і темноті закарпатської людності. Бо під час голосування не казали людям, що „руська“ школа — це те саме, що й московська. Ні, їм говорено, що „руська“, це їх рідна, руська мова. Отже селянин чи робітник, що подавав свій голос на руську школу, думав про рідну, народню мову закарпатської людності. Ще й досі слова „українець, український“ для більшості закарпатської людності нові і чужі. Ще перед світовою війною було так у Галичині та на Буковині. Тоді, як знаємо, наші установи й видавництва вживали часто подвійної, „українсько-руської“ назви. Можливо, що це була помилка провідників українського національного відродження на Закарпатті, що вони не призначували нарід послідовно і систематично до такої подвійної назви. Тоді може й не було таких несподіванок, як сталася на Закарпатті з плебейситом.

Формально москвофіли „виграли“ плебейсит. Але чи можна завести в закарпатських школах московські підручники і вчити тією російською мовою, що на Московщині? Отже, виявляється, що самих москвофілів їхня „перемога“ доставила в дуже неприємне положення. Бо тепер перед народом мусить виявитися об-

ман і шахрайство. Ті, що голосували за „руську“, себто рідну, українську мову, довідаються, що їхніх дітей примушують у школі до чужої, московської мови. Крім того, самі вчителі-москвофіли тої російської мови не знають. З цього випливає, що в школах ці вчителі вчитимуть з російських книг, але будуть вимовляти кожний на свій лад, як кому подобається. Таким чином буде ширитися небувала в світі „тарабарщина“. Правда, москвофіли після своєї „перемоги“ беруться влаштувати курси московської мови для вчителів. Але хто це видав, щоб можна було за два місяці навчитися чужої мови так, щоб нею вчити в школі? Навіть „стовни“ москвофілів на Закарпатті московської мови не знають і для цього незнайства дають документарні докази. Ось, наприклад, видана в Мукачеві друкована заява до чеського уряду, яку москвофіли дають на підпис невідомим людям по закарпатських селах і містах. Заяву видрукувано мовою чеською і російською. В чеській мові нема помилок, бо мабуть перекладав цю заяву якийсь чех. Але в тексті російському — помилок дуже багато, і то

таких, що для зрозуміння думки треба звертатися до чеського тексту.

Москвофілська „перемога“ — це палиця з двома кінцями. Москвофіли думають, що вони задумали „гидру українства“. Але в їхні серця закрадається тривога й сумнів. Бож справді, як зазначає український посол до чехословацького парламенту, Ревай, українство росте на Закарпатті швидко. 1930 року тих, що назвали себе українцями, на Закарпатті налічили три відсотки. Тепер, при плебейситі, до українства зрослося більше як 30 відсотків. Отже збільшення вдвістєро. Ще одна така „перемога“ — і москвофіли лишаться без війська, як лишеться король Пирг у війні з римлянами!

По селах і по містах Закарпаття прокидається свідомість, зростає протест проти чужої мови, проти калічення мови народньої. Уже діти на шкільній лаві гордо кажуть учителям: „Я був, а і буду українцем!“ Уже, навіть москвофіли спустились з тонів і пишуть, що там, де більшість населення висловилося за українську школу, має бути українська мова. Але свідомі українці на ці солодкі слова не зловляться. Цим шахраям, агентам чужинців, може бути тільки одна відповідь: боротьба до повного знищення язви москвофілства.

Н. Х.

АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ ДОГОВІР

І.

Закінчилися переговори між Англією й Італією в цілі налагодження відносин між тими двома державами. Зацалися вони зараз після того, як Гітлер захопив Австрію. Як відомо, в моменті, коли полки Гітлера заходили в Австрію, а австрійський прем'єр Шушніг благав в Італії допомоги, Мусоліні заохався і навіть не хотів з Шушнігом телефоном говорити. Відомо також, що по захопленні Австрії Гітлер у приступі великої радості після Мусолінів депешу, в якій заявив, що він йому „ніколи цього не забуде“.

Здавалось, що захоплення Австрії не потрясло німецько-італійською дружбаю і що воно фактично було виконане за порозумінням обох держав. Та це тільки мана. Захоплення Австрії це був для Італії важкий удар, а зокрема для авторитету Мусоліні. Роками

він старався цей удар відвернути, а вкінці мусів таки його зазнати.

Захоплення Австрії збільшує Німеччину на шість мільйонів людей. Воно дає їй значення стратегічне положення в середній Європі. А передісвіс через захоплення Австрії Німеччина стала близьким сусідом Італії, яка, як відомо, має поверх 250,000 тирольських нмців. Ті німці набрали тепер надії назад прилучитись до німецького материка.

Мусоліні добре знає про пляни Гітлера і він не дурить себе відносно німецької приязни. Гітлер не криється з тим, що він прямує до німецької домінації в Європі. А беручи під увагу інтелектуальну і матеріальну силу німецького народу, надії Гітлера не є вже такі неймовірні. А коли Гітлер досягне своїх плянів, то де тоді подіється Мусоліні? Що станеться з його плянами відно-

вита Римську Імперію?

Як сказано, захоплення Австрії було для Мусоліні тяжким ударом. Але він удав, що цей удар не викликав у нього болю. І замість скривитися, він засміявся, мовляв, це все сталося за його згодою. Та рівночасно з тим зайшли великі зміни в заграничній політиці Італії. Зміни тихі і цілком відмінні від того, що діялось і діється назверху. Ми бачимо зближення з Англією...

Домінація Німеччини над Європою, а то й над цілим світом, так само (коли не більше) неприємна Англії, як і Італії. В обличчі цієї загрози ми бачимо, як з блискавичною швидкістю вигладжуються різні непорозуміння між тими двома державами; непорозуміння, які, здавалося, розділяли ті два краї навіки. Впродовж кількох тижнів працює в Римі тихцем англійський амбасадор лорд Перт вкупі з представниками італійського уряду і мов у казці обі сторони погоджуються в кожнім питанні: Англія готова признати підбій Етіопії; Італія, не чекаючи вислідів переговорів, відтягає свої війська з Лівії; Мусоліні зобов'язується відтягнути свої війська з Іспанії. Англія зобов'язується не помагати лоялістам. А обі разом обіцяють собі не будувати нових укріплень на Середземному морі, а навпаки, гарантують собі повну свободу плавання, а може і ще що більше... Кажуть, що англійський міністер війни Гор-Беліша вибирається до Риму.

Наче під дотиком магічної палочки змінилися настрої обох держав. А цю „чарівною палочкою“ є загроза з боку Гітлера. До якої міри англійський прем'єр Чемберлен мусив вірити в успіх тих переговорів, вказує це, що він ринувся позбутись упертого Ідєна, а навіть в одній своїй промові сказав аж такі недипломатичні слова: „Я готов злісти свій капелюх, коли моя політика покажася хибною“. Чи він дійсно зів би капелюх — це інша річ. Але цілком певно він соромно провалився, якби Мусоліні бодай трошки підвів його і не додержав того, що тихцем обіцяв. Та Мусоліні, хоч зник не раз інших обманювати, цей раз додержав обітницю. Додержав тому, що йому тепер так само потрібно англійської приязни, як Англії потрібно італійської.

II.

Вирінає тепер питання, який вплив це англійсько-італійське порозуміння матиме на уклад міжнародних сил.

Передісвіс пригадаймо собі два факти: перший, це величезний галас певної частини світової преси у зв'язку з уступленням Ідєна; а другий, відносно мала реклама в цій пресі біжучим англійсько-італійським переговорам. Щодо Ідєна, то треба зазначити, що він заступав такий політичний напрямок, який свої корінні мав в інтернаціональних силах, ворожо наставлених до всяких націоналізмів, нацизмів, фашизмів.

Політика Ідєна прямувала до того, щоб світ поділили на такі два табори: на так званий „демократичний“ і на „диктаторський“. Але до того „демократичного“ його політика вчисляла і Совети; також вчисляла всякі інші краї, без найменшого сліду якоїнебудь справжньої демократії, коли вони були ворожо наставлені до всяких націоналізмів, расових, ідеалістичних струй. По другому боці політика Ідєна ставила Німеччину, Італію, ген. Франка, Японію й інші, в яких відродились і переважали ці націоналістичні струї. В останніх могла бути також велика частина справжньої демократії, більша ніж

напр. у Советях, але це для політики Ідєна не робило різниці.

До своєї політики Ідєн вчисляв також Америку і старався всіма силами втягнути її в орбіту європейських подій. Він розчисляв, що Англія, Франція, Росія, Америка і тизин дрібніших держав у майбутньому воєнному конфлікті розторощать цей другий гурт держав, до якого входили: Німеччина, Італія, Японія, Франкова Іспанія і також тизин дрібніших держав.

Світова „інтернаціональна“ преса завзято приплескувала Ідєнові і не знаходила для нього слів похвали. Бо такий поділ потуг був їй дуже по душі. Бо в майбутньому конфлікті, приготованому політикою Ідєна, виринала ще одна, і хто зна чи не остання нагода для всяких підпольних інтернаціональних сил розчислитися з усікими „фашизмами“, „нацизмами“, „націоналізмами“ і т. п. Провал Ідєна запечатав, правдоподібно безповоротно, що їхню нагоду. Тому саме було стільки рейваху з приводу його усунення і стільки симпатій, висказаних на його адресу. І тому саме тепер запанувала така озаоблена мовчанка на політику Чемберлена.

Чемберлен станув на цілковито відмінному становищі. Він сказав, що на світ треба дивитись реалістично: „Чи подобається це нам, чи ні, але диктатори є і з ними треба якось жити“. Тим висловом він виразно зазначив, що цілком не думає ділити світ на якісь ідеологічні табори, тільки дивитись на політику з боку інтересів свого народу та старатись привернути в світі рівновагу потуг, щоб одна потуга занадто не виростала понад інші.

В цій ціль замість загнати Мусоліні ще далі в обійми Гітлера, він рішився використати одного диктатора проти другого. Йому приписують такий висказ: „Один диктатор небезпечніший ніж два“. Політика Чемберлена є не менше звернена проти Німеччини, як була політика Ідєна. Але ріжниця міститься в тому, що Ідєн був тільки частинно вимом англійської заграничної політики. У більшості він заступав інтереси інтернаціональних таємничих сил. Зате Чемберлен станув на становищі інтересів свого краю, а на решту начав.

Тепер Чемберлен старається вплинути на вигладження непорозуміння між Францією й Італією; також Франція внаслідок впливів тих інтернаціональних сил стала малою не ворогом Італії. Цьому напрямку він сприяє теперішні зміни, що зайшли у внутрішній французькій політиці. Як відомо, уряд „народного фронту“ враз із Блюмом розлетівся. Тепер при кермі уряду стоїть умірований соціаліст Даладіє. В його кабінеті нема вже ні одного комуніста. Можна надіятися, що і між Францією та Італією приїде до порозуміння і тихцем знову створиться протинімецький фронт, як колись у Стрезі.

За кілька тижнів Гітлер має відвідати Мусоліні. Кажуть, що Мусоліні захоче відплатитись німецькому диктаторові за величаве привітання, яке Гітлер справив Мусолінів в часі його відвідин у Римі, і також його величаво прийняти. В часі цієї гостини Мусоліні буде показувати Гітлерові свою велику силу. Та цілком цього показу буде не що інше, тільки: „Гітлере, уважай!“

Помилка.

— Пане сусідо, якісь чотири чоловіки хочуть бити морозного чоловіка. Ходить скорше й допоможіть.

— Якто? Таж вони напевно самі дадуть собі раду...

НАБІЖУЧІТЕМІ

НЕБЕЗПЕЧНІ ПОДРОЖІ.

Англієць Безіл Любок написав книжку про моряків, що вибиралися на ловлю китів у підбугунові околиці.

Як згідно підносять критики, книжка робить враження, що в підбугунових околицях на людину все чатує небезпека й смерть.

Як видно з життєвих досвідів московських підбугунових дослідників, москалі в підбугунових околицях, ніж у Москві.

МИРОВОТВОРНА ПОДРОЖ.

Американець Ролф Малок написав книжку під заголовком „Мирова тура“. Описує в ній подорож групи американських студентів до Японії. Вибралися вони з ціллю показати японцям добру волю американців до японців, передіти американської молоді до японської молоді. Хотіли через особисту стичність задемонструвати японцям, що це нерозумно ворогувати з американцями.

Ледви група виїхала з американського порту, як серед неї почалися скарки й бійки. Як миротворці приїхали на решті до Японії, то одні з них радо підрізали горло іншим. Читач набирає переконання, що люди, котрі хочуть інших мирити, повинні навчитися жити мирно з собою.

ПОДРОЖ КОЛИСЬ І НИНІ.

Август Менкен видав збірку описів корабельних подорожей першою клясою. Хотів, видно, змалювати, що в різних віках вважалося за люксову подорож.

Здавалось, що „перша кляса“ на кораблі все була відома. Однак, як видно з описів, у давніх часах навіть пасажирів першої кляси мусіли приносити на „корабель“ свою постіль і свої харчі.

ПОРАДА МУДРЦЯ.

Славний американець, Бенджамін Френклін, що жив у часах американської революції, написав „кілька слів поради тим, що збираються в морську дорогу“. Між іншим говорить він так:

„Найгіршою річчю, яку на морю найтяжче перебути, це варення, бо на кораблі нема нікого, що був би справжнім кухарем по званню. Для цієї цілі звичайно береться найгіршого моряка, який звичайно є теж відповідно брудний. Звідси то походить англійська поговорка: „Післав Бог м'ясо, а чорт кухарів“.

Такими справами нині не журиться подорожний навіть у третій класі.

НАЙЦІКАВІША ІСТОРІЯ ПОДРОЖЕЙ?

Велике число книжок про подорожі підсуває на думку питання: котра подорож найцікавіша з усіх?

Чи не можна такою назвати подорожний записник панни Гелени Келер? Ця жінка сліпа й глуха. Сліпа, а читає з книжок, зроблених спеціально для сліпих. Глуха, а вміє „слухати“, англійської мови, держачи пальці на устах людини, що до неї говорить.

Описуючи свої подорожі по Англії й Америці, стрічі з різними людьми, каже вона: „Запечатані вушми“ утруднюють усяку доріжку до знання. Глухі люди так жадні всякого слова, як сліпі жадні книжки і сліпці жадні пальців, але це багато трудніше знайти людей, що хотіли б говорити з глухими, ніж знайти людей, що хотіли б дати сліпим книжки з виставленими буквами“.

При читанні цих слів сліпої й глухої людини приходять на думку люди, що й бачать і чувають, але не проявляють ніякої цікавості ні бачити ні чути.

ЗА УЧАСТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ

(Протокол з нарад, відбутих у Нью-Йорку 27. березня 1938). (Продовження).

(3)

Безпосередньо після зібрання делегатів українських товариств із 4 стейтів пішли члени вибраного комітету на окремі наради, щоб ухвалити ухвали. Проводить: Микола Мурашко, секретарює С. Демидчук. Члени комітету рішались: вибрати зпоміж себе голову і стільки заступників, скільки є осередків допомогтих організацій, що започаткували наради. Головою вибрано Дмитра Галичину. З огляду на те, що Український Робітничий Союз іще не призначив своїх делегатів, місце першого заступника остається вільне аж до часу присилки делегата. Другим заступником вибрано грома. Кирила Піддубчишина з Провінції, а заступницею — паню Анну Воробець з Народної Помочі.

Секретарем комітету вибрано д-ра Семена Демидчука, заступником Володимира Різника, а для справ, що вимагають англійської мови, Степана Шумейка; касієром вибрано Миколу Мурашка. Контрольорами вибрані: Антін Маланчук із стейту Конетикот, д-р Володимир Галан із стейту Пенсильванія, пані Анна Середя й Іван Кацюбинський із стейту Нью-Йорк, пані Анастасія Вагнер із стейту Нью-Джерсі.

Після ухвалення рішення про відвід нарад перебирає Д. Галичину. Він підняв головне питання, тобто, в якій формі має існувати вибраний комітет. Загально висловлено думку, що вибраний Український Виставовий Комітет переіменувати в корпорацію на підставі законів стейту Нью-Йорк із осідком в місті Нью-Йорк. Щоб ширше обговорити цю справу, комітет рішає зійтися на продовження наради у четвер, 31-го березня.

III.

(Продовження наради 31-го березня).

Проводить Дмитро Галичину. Обговорено або полагоджено такі справи:

Кооптовані члени Комітету. На підставі офіційного повідомлення з канцелярії У. Р. Союзу із Скрентону прийнято грома. Івана Матейка як тимчасового заступника цього Союзу. Прийнято в члени комітету паню А. Даниловичеву з Ньюарку.

Форма й назва організації. На підставі реферату адв. Михайла Пізнака рішено заінкорпорувати комітет як небизнесову членську корпорацію. Членами мають бути дотепері члени Українського Виставового Комітету, вибрані на нарадах 27-го березня. Назва цієї організації має бути одобрена головою виставовою корпорацією, бо ця корпорація поробила заходи, щоб без її дозволу уряд стейту Нью-Йорк не дав чартеру ніякій корпорації, що мала б якийсь зв'язок із Світовою Виставою в 1939 р. Учасники наради подають лише сугестії, як мала б звучати назва українською й англійською мовою. Для підписання аплікації на чартер вибрано президента, секретаря й касієра, а крім цього ще Коцюбинського, Цілинника, паню Середову, паню Боднар, Різника й Шумейку.

Збіркова акція. Тому, що доля п

ВРА ЗЛАДЖУЄ РЕЕСТРИ

Робітники WPA у місті Сейнт Луїс під дотриманням урядовців Перелісного Бюро З'єднаних Держав заклали реєстр перелісних населення з 1900 року.

Людина, котра бажає подорожувати, дістати аскурацію або поборити нещасливий випадок, мусить перш усього довести свій вік. Що не може дістати своєї метрики уродження, той зате може легко дістати всі потрібні дані з рекордів перелісних, котрого витяг прийматиме як правдивий доказ віку.

До 1935 року несповна 30 тисяч людей річно ждали з Перелісного Бюро того роду інформації. Від часу прийняття Закону Соціального Забезпечення перелісне число річних з'явлень зросло на зверх 250 тисяч.

Кожне жадання означало повний перегляд рекордів, бо ім'єна не були зібрані в азбучний порядок і звичайно треба було від двох до шістьох днів для вишукування рекорду. Тому, щоб було цікавіше збільшалося, показалося потреба заведення такої системи, щоб можна було дістати інформації за короткий час.

Завісти Перелісного Бюро придумали спосіб ведення азбучного списку імен і дат уродження людей, з'єднаних у перелісі з 1900 року. Адміністрація Поступу Праці винайшла в допоміжних списках три тисячі умовних або так званих „біло-ковнірцевих“ робітників у Сейнт Луїсі і призначила їх до тої роботи. Далі WPA роздобула фонди на ту ціль. Кожний алікант на роботу переходив іспит і потім діставав працю відповідно до своїх здібностей.

У перелісних книгах було 76 мільйонів імен і дат уродження. Рекорд цілої родини перелісано на одну картку, з винятками, коли родина була численна і треба було робити перенос. З того повстали 33 мільйони карт. Кожну картку перевіряно з оригінальними рекордами азбучного списку по стейтах або місцевостях.

Це було нелегке завдання, бо оригінальні записки були списані рукою. Треба було наймати рукописних знавців для відчитування багатьох рекордів. Та, не зважаючи на ті труднощі, цілу працю викінчено в березні 1937 року, за всього 18 місяців.

До часу закладення реєстру забирало від двох днів до тижня; заки можна було вишукати дату уродження з рекордів перелісу. Тепер таку саму працю можна виконати за дві або три хвилини. Кошти тої праці підчас старої системи

виносили від двох до п'яти доларів, а тепер виносять усього коло два центи. Тому треба сподіватися, що до кількох років проект сам себе виплатить.

Інша справа, якою проект займався, це поправа фізичного здоров'я робітників, що працюють у WPA. Багато з призначених до праці ходили без роботи два або три роки. Багато з них були при ліхих здоров'ї або в потребі окулярів чи опіки дентиста. Шпитали, приватні лікарі, дентисти та окулісти згодилися давати їм свої услуги за низькі оплати, а також на борг. Внаслідок того їх здоров'я поправилось і вони могли краще виконувати свої щоденні обов'язки.

Поступ проекту виявив, що відтепер усі рекорди перелісу повинні бути так реєстровані, щоб можна було легко винайти дату уродження. Переліс з 1920 року вже списала за азбукою, в місті Нью Йорку інша група робітників WPA, котрі почали свою працю на початку лютого.

ДО УРОДЖЕНЦІВ СОКАЛЬЩИНИ

Кожний думай, що на тобі Мільйонів стан стоїть, Що за долго мільйонів Мусиш дати ти одвіт.

Так кликав великий геній України, будівничий української ідеї, духовий провідник нації.

Ми, українці на нашій галицькій землі, нераз одержуємо листи від Вас, Дорогі Земляки, від тих, яких незavidна доля загнала ген далеко за океан, що й Ви там на далекій чужині зберігаєте традицію, славу й честь великого українського народу. Все можна стратити, майно й здоров'я, красу й силу, але народньої чести потоптати чи стратити не вільно жадному членові лицарсько-козацького роду українців!

Перед нами, ясна, могутня, величава ціль, яка блискучим ореолом та лавровим вінцем прикрасила скрань тисяч безсмертних героїв, що пішли в бій, сповняючи ті преважні завдання поневоленого народу. Однак немирний дух нації творить чуда. Ваша вужча батьківщина вкривається ріжними добутками духової і матеріальної культури. В кожній майже закутині Рідного Краю повстають нові українські станиці, в яких росте й добріє український дух, набирає сили та могутності, починає зацікавляти, а то й чудувати світ свою силою і красою.

І в нас у Сокальщині завершуються сподівання і мрії кількох поколінь. Починається

будова Національного Храму, двигається величава будова Народного Дому в Сокалі. Теперішній Комітет Будови Народного Дому в Сокалі вже другий рік докладає всіх зусиль, щоб у найкоротшому часі Народний Дім у Сокалі став доконаним фактом. Багато перепон і труднощів побороти піоніри того великого почину. Пришлось ломити зневіру багатьох минулих років. І нарешті переломано перші занепокоєння. Закуплено дуже гарну площу на власність філії Просвіти, переведено в 1937 році дві збірки в повіті, вказано до жертв уродженців Сокальщини в нас у краю і за кордонами. Крім цього виготовлено плани будови і зведено велику частину будівельного матеріалу. Плани будівлі (яку можете оглядати на картинах, що їх мають до розпродажу всі комітети) вже остаточно затверджені відповідною владою. Осталось ще що найважливіше: зібрати відповідні фонди, щоб перевести саму будову. Кошт цієї будівлі за кошторисом перевищає суму 200,000 злотих. На це має наш повітовий комітет ледви понад десяту частину. Правда, жертви постійно впливають, але вони, раз, замалі, подруге, заповільні, бо край наш і повіт перетяжені жертвами на поспішну розбудову всіх діянок українського народнього життя. Через це дальша акція будови може бути припинена та розложена на довгий час.

Однак Комітет Будови Народного Дому докладає всіх старань, щоб будівлю довести ще цього ювілейного року т-ва „Просвіта“ і в 40-ліття існування філії Просвіти в Сокалі, бодай під дах. Щоб це сталося, треба негайно зібрати якнайбільшу суму грошей. Тому в тім відповідальнім моменті комітет будови звертається на всі сторони, зважаючи: Дайте матеріальну поміч на фонд будови! Рятуйте честь і славу Сокальщини! Висилайте свої жертви на адресу крайового Комітету: Український Кооперативний Банк, Сокаль, Польща, шад. кн. 555; або на адресу комітету на Америку:

Всі викази жертводавців поміщуємо стало на сторінках нашого повітового часопису „Голос знад Бура“ в Сокалі. Всі жертводавці, що зложать жертви від 5 зл., одержують пропам'ятні грамоти. Жертводавці від 100 зл. будуть випиані золотими буквами на мармуровій пропам'ятній таблиці фундаторів „Народного Дому“ в Сокалі, яка пишатиметься у вестибулі тогож дому.

Тому крайовий комітет звертається і до Вас, рідні брати за океаном. Коли полинете

думкою в рідні сторони, не забудьте, що ні моря ні океани не всилі нас розділити, бо чи тут чи там, всюди нам одна ціль і мета! Поможіть хоч дрібною лептою на ту ціль, нехай пам'ять нашого покоління по вік не загине!

Виділі Філії „Просвіти“ в Сокалі.

Крайовий Комітет Будови „Нар. Дому“ в Сокалі.

Адреса Комітету в З'єднаних Державах: Mrs. A. Hnatiuk, 6019 E. Davison, Detroit, Mich.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОУКЛІН, Н. Й. Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пр. Троїці, від. 158, відбуваються в суботу, 16 квітня, в 8 вечір, в церковній залі. Проситися членів притупити, бо маємо досить важку справу. — Ю. Павчак, прес.; Ілля Пагут, кас.; Д. Сениця, секр.

Дипломатія.

Японець: На жаль, наш уряд не може прийняти до відома ваших протестів у справі бомбардування китайських міст літаками нашого уряду.

Дипломат: То може бодай будете набувати в нас закуповувати бомби!

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є прийнятний і легкий до зажиття. Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в незначній кількості, а тоді заживається його або зараз, перш ніжним споником, або йо встанню рано. Мілертон не виробляє привички.

ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА вистає майже на цілий місяць.

Спеціальна оферта читачам „Свободи“ продовжена до 1. вересня 1938:

1 коробка Мілертону \$ 75
2 коробки „ „ 1.25
3 коробки „ „ 1.75
6 коробок „ „ 3.00
12 коробок „ „ 5.50

Питайте за зільям Мілертоном у вашій сусідній аптеці, але по цих знижених цінах можете дістати Мілертон лише в офісі Мілертону: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

У НАС УСЕ ЗНАЙДЕТЕ М'ЯСНІ ПРОДУКТИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТІ НАША СВИЖА РІДНЕНА ШИНКА, КОВБАСИ, УКРАЇНСЬКІ, РУСЬКІ, ПОЛЬСЬКІ, УСЕ СВИЖЕ М'ЯСО ПЕРШОЇ КЛАСИ РОДІВ ВЕЗДОГАННЯ. Приймаємо замовлення на зарезня або печення м'яса на величчя й інші заправки. Як нешкарете дальше від країнці, можете писати, а ми вишлемо поштою. JOSEPH TRON 119-14 AVE. NEW YORK (bet. 7th & 8th Sts.) N.Y. Tel.: Orchard 7-0186.

ПЕРШИЙ ВИСТУП СЕСТЕР ШАЙ (ШИМАНСЬКИХ)

КОНЦЕРТОВА САЛЯ BARBIZON-PLAZA

58-ма вулиця, коло 6-тої Есені Нью Йорк.

НЕДІЛЯ, 17. КВІТНЯ 1938.

8:30 ВВЕЧІР.

Програму уложив Чарлз Вестел

Білетн \$2.20, \$1.65, \$1.10 й 55 ц.

Виступом заряджує

БЕРНАРД Р. ЛАБЕРДЖ, інк.

2 Вест 48-та вул., Нью Йорк.

ПАСЕЙК, НЮ ДЖЕРЗІ, І ОКОЛИЦІ!

СПІВАЧЬКО-ДРАМАТИЧНИЙ КРУЖОК ім. ЛИСЕНКА при Укр. Прав. Парохії св. Вознесіння Господнього відіграє псу на 4 дії

ВОСКРЕСЕННЯ

В НЕДІЛЮ, 17-го КВІТНЯ (APRIL) 1938.

НА САЛІ ПРИ 47 HOPE AVENUE, PASSAIC, N. J.

Початок точно 7:30.

Вступ 35 ц.

Проситися всіх українців з Пасейку і околиці прийти на це гарне представлення.

Уряд церковний.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ТОВАРИСТВА, УВАГА!

Це перший раз за тридцять літ існування нашої фірми влаштуємо ПРОДАЖ АМЕРИКАНСЬКИХ ШОВКОВИХ ПРАПОРІВ.

Ці прапори скраїні й пошиті по знавцям з справжнього прарового шовку, згідно до специфікаціями американського уряду. У цінах вже зарахована вся виправа, як: 2 1/2 цалі широкі широкі золотисто-жовті френзлі; пара чисто шовкових золотистожовтих кутасів зо шнуром; справжній дубовий держав, з двох частин, з подвійною шрубкою у вставці; орел з солідного позолоченого бронзу, 6 цалів завширшки; пояс до ношення прапору і непромокальня покрывало, а ця ціна виносить:

ЗА ПРАПОР ВЕЛИЧИННИ 4 і одна третя СТОПІ ЧЕРЕЗ 5 і пів (регулярна величина американської армії) \$45.00

Як хочете прапору іншої величини, то спитайте за нашу спеціальну оцінку.

Пам'ятайте, що не всі американські прапори однакові щодо якості й роботи.

Наші прапори гарантовані так, що коліри на них не полиняють і не облізуть, а шовк не потріскає. Ця оферта кінчиться 1. червня 1938. ШИЛТ ЗАМОВЛЕННЯ ЗАРАЗ.

Eagle Regalia Company

298 Broadway

New York, N. Y.

ПОШУКУЮТЬ ПОСАДИ.

СВЯЩЕНИК пошукує ПАРОХІЙ. Може виказати рекомендаціями від громад, має великі здібності в організаційних справах; популярний між молодіжкою; агітаційний з людьми, нестійкими працями. Котра громада бажала патрістичного священика, хай комітет згодиться на адресу: Rev. B. J. 46, c/o Svoboda, P. O. Box 346, Jersey City, N. J. 86-9

Шукають людей до праці

КВАЛІФІКОВАНОГО ДЯКОВЧИТЕЛЯ

пошукує Скрентонська Українська Народна Пракославна Церква. Має бути диригентом, у молодіжній Парохії велика. Зголошення писати: 87-9

112 HARRISON ST., TAYLOR, PA.

С. В. ГОЛІНСЬКИЙ

регістрований архітект. Радить і робить поміри у будовах домів, приватних чи народних, церков, публичних гал. Пише: S. W. GOLINSKI, 420 Grove St., Irvington, Newark, N. J. Телефонуйте: Essex 3-5166.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ЖИТТЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ЛІТ 40.

Мужчинам, що страляли силу, як St. Leons No. 1, за \$3. Жінкам, пригнобленим, як достать вам енергії, \$1.

Жити вразі атероза, спінного або болю місичного періоду, горішній \$2. Без ріжних, якого ліку ви потребуєте, ми вам зробимо. Кожний наш лік гарантований. Належність просилати поштом перекладом: переказу ми самі оплачуємо. Писати до нас з повним довіром: на відповідь залучити марку. Адресувати так:

S-ST. LEONS' INSTITUTE, 309 — 5th Ave., New York City.

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ

(133)

Рішивши, що він як бог має право робити з Джейн те, що йому захочеться, Кавандаванда притиснув Джейн до себе. На Джейн найшов більший ляк, ніж би їй приходилося зараз умирати. Цілою силою вона відтиснула від себе Кавандаванду, але без успіху. Він був кремезний мов сталь. Він навіть не чув того, що Джейн його відтиснує, і далі притиснув її до себе.

А тимчасом пан нетрів поспішав своїй дружині на поміч. Нагло в своїм шаленому бігу він зупинився і почав глибоко вдихати в себе повітря. Він щось занюхав. „Ми знаходимося в недалекому сусідстві оселі кавуру“, заговорив він по хвилі. „Як ви це знаєте?“ — запитав примітивний Бравн. Але Тарзан на це не сказав нічого, тільки почав розглядатись довкола.

По хвилі він додав: „Але недалеко нас мусять також бути мої вірні вазіри“. По його обличчю пройшла радість. Він зложив уста до свисту і почав наслідувати голос перепелиці. По хвилі подібний голос роздався з недалеких корчів. А ще далі звідтам вискочили Мувіро і Баландо. Оба вони мов вихор гнали в сторону Тарзана.

Коротко і з великим смутком розказував Мувіро про те, що сталося. З його слів виходило, що боротьба втрачена, всі його воєки полягли і кавуру вийшли вповні переможцями. „Кавуру занадто сильні, а ми цілком розбиті“, говорив він. „Нема як і з ким тепер їх атакувати“. Але Тарзан думав інакше. За мурами оселі кавуру була його дружина. Він був готов на все.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОУК, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Ludlow 4-2568.

58

58

58

58

58

58

58

58

58

58